

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS – TUESDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 16, 2010 • Vol. CI Nr. 219

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-15-10

PERIODICALS

Čikagoje lankėsi Užsienio reikalų ministras

Ministras Audronius Ažubalis Čikagos lituanistinės mokyklos direktorei Jūratei Dovilienei įteikė mūsų valstybės simbolį – Vytį. **Jono Kuprio nuotr.**

Čikaga, lapkričio 15 d. („Draugo“ info) – Lapkričio 13–14 dienomis Čikagoje lankėsi Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis. Lapkričio 13 dieną ministras, lydintas Užsienio lietuvių departamento direktoriaus Arvydo Daunoravičiaus ir LR generalinės

konsulės Čikagoje Skaistės Aniulienės, apsilankė Jaunimo centre, kur susitiko su Čikagos lituanistinės mokyklos administracija, mokytojais ir mokiniais.

Susitikimo metu A. Ažubalis trumpai papasakojo apie šią dieną Lietuvos užsienio politiką, pabrėžda-

mas mūsų šalies dalyvavimą Europos Sąjungos ir NATO veikloje. Svečias sakė esąs įsitikinęs, kad šiandien būti lietuviu garbinga, kadangi galime didžiuotis ne tik didinga savo šalies istorija, sena kalba, bet ir tuo, kad esame didelės grupės valstybių nariais. Anot ministro, ypač nemažos ekonominės ir politinės galimybės mūsų šaliai atsiveria kaip Šiaurės ir Baltijos valstybių nari. A. Ažubalis ragino susirinkusius nepamiršti savo lietuviškų šaknų ir kvietė anksčiau ar vėliau grįžti į Lietuvą. Mokiniai ir mokytojai turėjo nemažai klausimų ministrui – ir apie dvigubos pilietybės įstatymą, ir apie nedarbą Lietuvoje, ir apie valstybės požiūrį į išeiviją. Mokyklos direktorė Jūratė Dovilienė svečiui įteikė mokyklos metraštinę ir mokyklos simboliką papuoštus marškinėlius, ministras atsidėkodamas padovanojo mūsų šalies valstybingumo simbolius – Vytį, vėliavą ir himną, išaustą drobėje.

Nukelta į 6 psl.

Rengiamasi 15-ajam pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumui

Vilnius, lapkričio 15 d. (ŠMM ir „Draugo“ info) – Prasidėjo pasirengimas Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumui, kuris kitais metais į Kauną sukviest lietuvių kilmės, su Lietuva aktyviai bendradarbiaujančius ir Lietuvoje gyvenančius mokslininkus, kultūros veikėjus bei verslininkus iš viso pasaulio. Jubiliejinio 15-ojo simpoziumo pagrindinė idėja – versli, konkurencinga ir inovatyvi

Lietuva. Simpoziumo renginiai vyks 2011 m. rugpjūčio 25–27 d. Vytauto Didžiojo ir Kauno technologijos universitetuose.

„Kviečiame atvykti po visą pasaulį pasklidusius lietuvius ir kartu projektuoti ateities išmaniąją Lietuvą. Intelektualams, mokslo, kultūros ir verslo žmonėms susirinkus į vieną būrį, vyksta protų šturmas, gimsta naujos idėjos, ryšiai ir bendradarbia-

vimo formos, – sako simpoziumo organizacinio komiteto pirmininkė, švietimo ir mokslo viceministrė Nerija Putinaitė. – Norime, kad užsienyje dirbančius mokslininkus ir verslo atstovus pasiektų žinia: į Lietuvą gali traukti ne tik nostalgija, bet ir tikra galimybė įgyvendinti savo idėjas.“

„Pertvarkydami mokslą ir studijas, steigdami integruotus mokslo, studijų ir verslo slėnius, ieškodami

veiksmingų mokslo ir verslo sąveikos modelių, skatindami geriausius, siekiame, kad Lietuvoje būtų sudarytos kuo palankesnės sąlygos įgyvendinti tarptautiniu lygiu konkurencingus projektus. Simpoziumas – puiki proga įvertinti pertvarkų galimybes ir pasverti savo asmeninius norus pasinaudoti jų rezultatais“, – pabrėžia viceministrė.

Nukelta į 6 psl.

Dėl K. Donelaičio muziejaus kreipiamasi Rusijos vadovus

Vilnius, lapkričio 15 d. (BNS) – Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė ir Seimo pirmininkė Irena Degutienė kreipėsi į Rusijos vadovus prašydamos padėti išsaugoti Kaliningrado srityje Tolminkiemyje esantį Kristijono Donelaičio muziejų.

D. Grybauskaitė Rusijos prezidento Dmitrij Medvedev paprašė muziejų išlaikyti valstybės žinioje. Prezidentė teigė, kad, suprasdama ir Lietuvos atsakomybę, paprašė Lietuvos Vyriausybės ieškoti galimybių prisidėti prie šio muziejaus išlaikymo. Parlamento vadovė I. Degutienė išsiuntė laišką Rusijos Valstybės Dūmos pirmininkui Boris Gryzlov, kuriame prašo padėti išsaugoti dabartinį K. Donelaičio muziejų dabar veikiančiame pastate nekeičiant Rusijos nuosavybėje esančio kultūros objekto statuso. Laiške Lietuvos Seimo pirmininkė sako sulaukusi informacijos, kad Rusijos Dūma parengė įstatymo projektą, kuriuo valstybės nuosavybės religinės paskirties pastatai bus perduoti Rusijos stačiatikių bažnyčiai.

Netekome menininkės Janinos Monkutės-Marks

Čikaga, lapkričio 15 d. (J. Monkutės-Marks muziejaus-galerijos info) – Lapkričio 13 d. Čikagoje mirė J. Monkutės-Marks muziejaus-galerijos muziejaus steigėja, Kėdainių krašto garbės pilietė, Kėdainių krašto kultūros premijos laureatė Janina Monkutė-Marks.

Ji gimė 1923 m. Radviliškyje, nuo 1939 iki 1941 m. mokėsi Kėdainių gimnazijoje, vėliau įstojo į Kauno valstybinio teatro dramos studiją ir perėjo mokytis į Kauno penktąją gimnaziją. 1944 m. karo negandos nubloškė į Vakarų. Teko mokytis Austrijoje, Vokietijoje. Mokėsi piešimo, tapybos ir grafikos bei studijavo tekstilę. 1950 m. emigravo į JAV, kur gyveno iki mirties.

Netekome nuostabios meno veikėjos, kuri savo kūryba (visų pirma tekstile, taip pat tapyba, grafika) žinoma ir Lietuvoje, ir Amerikoje. Čia ne kartą rengtos jos autorinės parodos, o Kėdainiuose jos vardu pavadintame muziejuje yra nuolatinė paroda. J. Monkutė-Marks buvo aktyvi asmenybė, kuri savo energija uždegda-

A. a. Janina Monkutė-Marks. **J. Monkutės-Marks muziejaus-galerijos nuotr.**

vo kitus veiklai ir kūrybai. Ji buvo didelė optimistė. Menininkės svajonė Kėdainiuose įsteigti muziejų iš pradžių atrodė neįtikėtina, tačiau virto tikrove. 2000 m. ji nupirko Kėdainiuose Krašto muziejaus buvusį pastatą, jį sutvarkė ir jame 2001 m. atidarė muziejų. Kėdainiams J. Monkutė-Marks padovanojo savo didžiąją kūrybos dalį. **Nukelta į 6 psl.**

Šiame numeryje:

- Sveikata. Kodėl ir kaip reikia valyti organizmą? (p. 2)
- Dviguba pilietybė – tarp utopijos ir gyvenimo (p. 3, 8)
- V. V. Landsbergio skiltis (p. 3)
- Seniai puoselėtas sumanymas virto tikrove (p. 4)
- Mažoji Rytinė Connecticut LB (p. 5)
- Komentarai. Ar Santarą-Šviesą įkūrė voldemarininkai? (p. 5)
- Šventadienis (p. 8)
- „Ambersail“ dienoraštis (34) (p. 9)
- Vilniuje – paroda Lietuvos kino 100-mečiui (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.53 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

SENIAI PUOSELĖTAS SUMANYMAS VIRTO TIKROVE

KĘSTUTIS PRANCKEVIČIUS

Dar gerokai prieš vidudienį judrioje sostinės Kalvarijų-Žalgirio gatvių sankryžoje spalio 27-ąją išdygo Vilniaus dailės akademijos profesoriaus Antano Kmieliausko sukurtas didingas paminklas žymiam dvasininkui ir uoliam Bažnyčios bei žmogaus teisių gynėjui kunigui Broniui Laurinavičiui atminti. Būtent šioje vietoje prieš 29 metus, lapkričio 24-osios vėlu vakarą, po sunkvežimio ratais paslaptiškai aplinkybėmis žuvo Vilnios krašto sūnus. Daugiau nei 4 metrų aukščio akmeninė skulptūra, vaizduojanti gilioje kančioje kryžių nešantį Jėzų Kristų, drauge įprasmina ir mūsų dvasininkijos, taip pat už Laisvę kovojusios lietuvių tautos patirtą Golgotą sovietinės priespaudos metais. Turbūt ne veltui dar pavasarį kunigas salezietis Petras Dumbliauskas, SDB, atidžiai ištyrinėjęs šio kūrinio maketą, pasiūlė jį pavadinti „Po kryžiumi visa Lietuva“.

Po kryžiumi visa Lietuva

Tarp keliasdešimt dalyvių, atvykusių pasitikti ilgai laukto paminklo, išvydome ir šio kilniadvasiško sumanymo nenuilstančią puoselėtoją, vilnietę, buvusią tremtinę Juliją Ambrasienę. Ji taip pat yra ir kunigo B. Laurinavičiaus paminklo paramos fondo vadovė. Būtent jos, kaip mus tikino kunigas Algimantas Keina, geležinės valios pastangomis ir rūpesčiu išdygo ši prasminga, meniškai daili skulptūra. Kone 15 metų J. Ambrasienė kantriai vaikštinėjo po įvairias valstybės įstaigas, varstė savivaldybės aukštų pareigūnų duris. Deja, savo kilnų tikslą atkakliai siekiantis kukliai moteriai painiuose biurokratų labirintuose dažniausiai tekdavo pajusti šaltą ir abejingą valdininkų žvilgsnį ir net pagiežą. Apmaudžiausia, kaip prisipažįsta pati Julija, jos siūlytam sumanymui abejingi liko net ir konservatoriai bei krikščionys demokratai, save laikantys patriotine politine partija. Paminklo pastatymui iš valstybės institucijų negauta nė cento, lėšas aukojo tik Lietuvos Katalikų bažnyčios atstovai, kai kurios bendrovės bei geradarijai eiliniai šalies gyventojai.

„Dievui dėkui ir geros valios žmonėms esu be galo dėkinga, kad pagaliau išsipildė didžiausi mano gyvenimo lūkesčiai. Paminklas jau pastatytas ir už tai nuoširdų ačiū norėčiau ištarti skulptoriui, prof. Antanui Kmieliauskui, ištikimam gynusiam ir įgyvendinusiame savo kūrybinę mintį. Tiesiog nuostabu, kad paminklas sukurtas iš Vilnios krašto laukuose surinktų akmenų, tarsi primenančių kunigo B. Laurinavičiaus gimtinę. Ne mažiau pa-

Prie kun. B. Laurinavičiaus atminimui pastatyto paminklo susirinko nemažai bendražygių ir draugų. Stovi (iš d. į k.) kalbininkas, prof. Antanas Balašaitis, Laisvės kovų dalyvis Romualdas Ragaišis, buvęs politinis kalinys ir visuomenės veikėjas Albinas Vaičiūnas, architektas Povilas Jansonas, buvusi Laisvės kovų dalyvė Angelė Ragaišienė, mons. Alfonsas Svarinskas, skulptorius, prof. Antanas Kmieliauskas, kun. B. Laurinavičiaus dukterėčia Jadvyga Laurinavičiūtė-Pranskienė, greta jos viešnia iš kun. B. Laurinavičiaus gimtosios Gervėčių parapijos, paminklo pastatymo sumanytoja Julija Ambrasienė, Seimo nariai Petras Gražulis ir Valentinas Mazuronis, buvusi Laisvės kovų dalyvė Danutė Bunikytė-Umbrasienė.

garbos žodžių vertas ir sostinės architektas Povilas Jansonas. Kiek kartų šiam doram ir sąžiningam žmogui teko atlaikyti įtakingų savivaldybės klerkų spaudimą ir pažeminimą. Vienu metu net buvo iškilęs pavojus, kad paminklo šioje vietoje apskritai gali ir nebūti! Džiaugiuosi, kad labai sparčiai ir nuoširdžiai paminklo įrengimo, pastatymo darbus atliko bendrovės 'Nijoje' vyrai, vadovaujami jos direktoriaus Valdo Bruzgos", – kalbėjo J. Ambrasienė.

Pašnekovės teigimu, dar nespėjus pateikti siūlymų dėl paminklo statybos, tuoj pat sukrucho, subruzdavo įvairaus plauko politikai bei vertelgos, virkaujantys, kad tokioje gražioje vietoje bus išstumti solidūs verslo bei pramonės objektai, pažeminti, nuskriausti žmonės ir t. t. „Prekyviečių ir įvairiausių kitų komercijos objektų sostinėje – per akis. O toje vietoje, kur kankinio mirtimi žuvo kunigas B. Laurinavičius, anksčiau ar vėliau turi būti pastatytas paminklas. Šio principo aš laikiausi iki galo ir tikėjau, kad savo tikslą vis tiek pasieksiu. Prisipažinsiu, mano pastangos čia kuklios. Jei ne Seimo narys Petras Gražulis, buvęs Laisvės kovų bendražygis, paminklo galėjo ir nebūti. Būtent jo, o taip pat ir Seimo nario Valentino Mazuronio bei buvusio sostinės mero Juozo Imbraso pas-

tangomis pavyko įgyvendinti tokį kilnų sumanymą. Po metų minėsime 30-ąsias kunigo B. Laurinavičiaus žūties metines, todėl širdyje jau ramiau, kad mes ir ateities kartos galėsime prisiminti šį taurų dvasininką. Juk jis mums, tikintiesiems, visiems geros valios žmonėms, buvo ir išliks lyg švyturys, skleidęs dvasinę šviesą ir viltį. O juk šių vertybių taip stinga nūdienos gyvenime", – kilniais ketinimais dalijosi J. Ambrasienė.

Prie iškilaus paminklo susirinkę vilniečiai gyvai dalijosi išpūdžiais ir prisiminimais apie kunigo nueitą turtingą ir prasmingą gyvenimo kelią. Mons. Alfonso Svarinsko, taip pat Laisvės kovų dalyvių Angelės ir Romualdo Ragaišių nuomone, tokių uolių ir pasišventusių dvasininkų Lietuvai ypatingai trūksta. Nuožmiuose kovose už Nepriklausomybę pokario metais žuvo tūkstančiai partizanų, itin praretėjo dvasininkų gretos, daugeliui šeimų teko karti tremtinio dalia. Tačiau ir giliame sovietmetyje, kai okupantai užguitoje tautoje vylėsi išrauti bet kokį tikėjimą nepriklausoma Lietuva, vis viena rasdavosi drąsių dvasios vedlių, neleidusių galutinai pavergti Tėvynės.

Sovietmečio „rojų" išgyvenusios vyresniosios kartos atmintyje iki šiol gyvos akimirkos iš tų laikų, kai net ir XX amžiaus pabaigoje okupacinė valdžia ir jų pakalikai, pasitelkę KGB-istines smogikų gaujas, įžūliai persekiojo ir baudė tuos, kurie drįsdavo skleisti Dievo bei tiesos žodžius, užtarti tremtyje, lageriuose kenčiančius tautiečius. Niekas neabejoja, kad už tokią veiklą okupantų rūstybės sulaukė ir uolusis Bažnyčios tarnas kun. B. Laurinavičius, dar po kelerių metų kagėbistų inscenizuotoje „avarijoje" nužudytas kitas bebaimis dvasininkas Juozapas Zdebskis.

Paminklo sutikimo šventėje dalyvavęs kalbininkas prof. Antanas Ba-

lašaitis prisiminė, jog sovietų represinės struktūros su dideliu įniršiu persekiotavo ne tik dvasininkus ar skirtingų politinių pažiūrų besilaukančius asmenis, bet ir mokslininkus. Šiemet paminėjome garsaus balistikos specialisto, prof. Jono Kazlausko 80-ąsias gimimo ir 40-ąsias jo žūties metines. Tragišką mokslininko žūtį (jo kūnas rastas Neries upėje, netoli sostinės centro, po pusantro mėnesio, kai dingo 1970 m. spalio 8-ąją) iki šiol tebegaubia tamsūs paslapties šešėliai, jo dokumentai tuoj pat po žūties iš KGB archyvų buvo išimti... Yra žinoma, kad prof. J. Kazlauskas prieš darbinę kelionę į University of Pennsylvania, atsisakė bendradarbiauti su sovietų saugumu. Ar kas kada nors tuos paslapties šešėlius išsklaidys? Vargiai, nes, anot mons. A. Svarinsko, tol, kol net ir nepriklausomos Lietuvos valdžioje bei teisėsaugoje tebesėdi buvę KGB kadriai darbuotojai ir jų bendradarbiai, teisybės nesulauksime. Tik šis prof. A. Kmieliausko sukurtas paminklas „Po kryžiumi visa Lietuva" tegu primena kunigo B. Laurinavičiaus, kitų dvasininkų, partizanų, Laisvės kovotojų ir visų, kas žuvo nuo okupantų teroro, šviesų atminimą. Paminklo statybos organizatoriai tikisi, kad visi darbai bus baigti iki kun. B. Laurinavičiaus žūties metinių, ir tą dieną jau gal bus galima oficialiai pašventinti skulptūrą.

P. S. Priminsime, kad paminklas pastatytas be jokio valstybės finansavimo, o lėšų šiam kilniam tikslui labai trūksta. Kun. Laurinavičiaus paminklo paramos Fondo vadovė J. Ambrasienė pasiguodė, kad statybos pradėtos ir užbaigtos su skola, neat-siskaityta su darbų vykdytojais bei rangovais, todėl Fondas labai prašo geros valios žmonių, įmonių, visų, kas gali, prisidėti pinigine auka. Pinigus galima pervesti į Fondo sąskaitą: 707300010081002817 AB SWED-BANK, banko kodas 7300.

MARGUTIS II

LIETUVIŲ RADIOJO LAIDOS

2711 W. 71st Street, Chicago, IL 60629

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klauskite seniausios Amerikoje
lietuviškos radijo laidos

Tel. 773-476-2242

**AMERIKOS LIETUVIŲ RADIOJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com**

PUTNAM, CT

Mažoji Rytinė Connecticut Lietuvių Bendruomenė

IRENA NAKIENĖ-VALYS

Mes, palikusieji Lietuvos kraštą, nesame palikę pačios Lietuvos. Mes gyvename ja, visas viltis esame sudėję į Lietuvų Bendruomenės ir visos tautos vieningumą, o tai reiškia atvirą priklausymą savo tautai išeiivijoje, rūpestingą darbą tautos labui. Bendrumas yra tautos ir tautiečių vidaus gyvenimo išraiška, nusiteikimas pagal savo jėgas ir išgales dirbti tautos gerovei. Juk Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, jungianti visų žemynų lietuvių, yra grandinė, siejanti mus su kraštu, su visa tauta. Bendruomenė buvo ir yra jėga, kuri įrodė galinti atlikti didelius darbus.

Taip mes susibėgame mažojoje Rytinėje Connecticut išeiiviu lietuvių bendruomenėje rimtesniems posėdžiams, švęsti lietuviškas šventes, paklausti atlikėjų koncerto iš Tėvynės Lietuvos ar tiesiog kiekvieną sekmadienio rytą išklausti šv. Mišias. Esame gyva tautos šaka svetimame krašte ir negalime pamiršti savo tautinių šaknų, juk mūsų išeiivijos visuomeninė, kultūrinė ar labdaros veikla yra pagrįsta idealizmo pagrindais.

Rytinio Connecticut Lietuvių Bendruomenė yra įsikūrusi Putnam miestelyje. Čia turime savo lietuvišką Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserų vienuoliją, Palaimintojo Jurgio Matulaičio senelių globos namus, o netoliese – ir Tėvų marijonų vienuolijos mokyklą, įsikūrusią Thompson miestelyje. Susiburdami turime galimybę išlaikyti gyvą lietuvių kalbą ir gyvą tautinę dvasią. Gaila, kad laikas negailestingai viską keičia, ne tik žmones ir aplinką, bet ir veiklos būdus. Kadangi trečioji išeiiviu banga sunkiai prisijungia prie lietuviškos veiklos, o gal nėra didelio noro, senosios pokario lietuviškos išeiivijos gretos mažėja, mažėja ir jos

Juozo Rygelio 90-metis Putnam Lietuvių Bendruomenėje.

Autorės nuotr.

veikla. Tie, kurie čia dar stengiamės susiburti, ne tik dirbame, nepamesdami savo pagrindinio darbo, rūpinamiesi savo šeimomis, bet ir atiduodame savo laisvą laiką bendruomenei, stengdamiesi, kad renginių salė būtų išpuošta, kad kuo daugiau ji sutrauktų žiūrovų, neskaičiuodami „viršvalandžių“ ir nelaukdami jokio atlygio.

Mūsų Putnam bendruomenėje narių skaičius nėra gausus, vidutiniškas amžius taip pat nemažas. Tikriausiai esame iš savo tėvų ir senelių paveldėję dvasinius idealus, nes kiekvieną sekmadienį malonu pasimatyti seserų vienuolijos koplyčioje šv. Mišiose, kurias atnašauja kun. dr. Arvydas Petras Žygas arba jį pavaduoja kapelionas Izidorius Sadauskas. Po šv. Mišių bendruomenės susirinkusieji su vienuolėmis seselėmis bei kunigu eina pusryčių į Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserų vie-

nuolijos valgyklą. Aplinkiniai gyvenotojai iš kitų vietovių iki Boston, Hartford ar New York puikiai žino ilgametės „gaspadinės“ Matildos Kurapkienės kepamą ruginę duoną ar „razinkinį“ pyragą.

Mūsų bendruomenėje, kur aš pati atstovauju trečiajai išeiivijos banga, šie metai buvo labai turtingi įvairiomis sukaktimis. Malonu prisiminti, kad garbingus gimtadienius atšventė bendruomenės nariai Irena ir Vytautas Alksniniai, beje ir auksines vestuves; Juozas Rygelis ne tik jubiliejinį gimtadienį, bet ir 60 santuokos su žmona Aldona jubiliejų. J. Rygelį garbingo 90-ties metų jubiliejaus proga kaip tik ir pasveikinome pusryčių metu savo „šeimoje“. Tarp ilgametiu bendruomenės narių turime: Oną Strimaitienę, seselę Palmyrą, kuri jau artėja prie 100 metų slenkščio, poetę Danutę Augienę, Juozą ir Rimą Bružus, poetę Danguolę Sadū-

naitę, Reginą Tauniene, Eleną Kondrotienę. Šiais metais išlydėjome į amžinuosius Dievo namus mums garbūs žmones: prof. dr. Jurgį Mikailą ir kun. dr. Zenoną Smilgą. Bet laikas ritasi į priekį, gyvename kasdienybės džiaugsmis ir vargais, o šioje žemėje, svetimųjų jūroje, svarbu išlikti lietuviams. Jeigu jau esame patriotai, tai mūsų pareiga būtų ne tik savyje lietuviybę išlaikyti, bet ją ir savo vaikams įdiegti, mokyti lietuvių kalbos anūkus, pratinti prie lietuviškos knygos, paskatinti juos prisidėti prie lietuviškos veiklos. Juk žmogus ir yra sukurtas daryti gera, siekti gėrio ne tik sau, bet ir kitiems, todėl kviečiu jaunuosius migrantus aktyviau jungtis į lietuvių bendruomenes, kartu kurti ir saugoti lietuvių kalbą bei kultūrą, kad perduotumėme šias vertybes ateinančioms kartoms, kad lietuviybė dar ilgai išeiivijoje neužgęstų.

Komentaras

Ar Santarą-Šviesą įkūrė voldemarininkai?

ALGIMANTAS GURECKAS

Savo atsakyme Zenonui Rekašiu profesorius Kęstutis Skrupskelis Santarą-Šviesą laiko voldemarininkų ir tautininkų kūrinium („Atsakymas į Z. Rekašiaus komentarą“, „Draugas“, 2010 m. spalio 27 d.). Jis teisingas tik iš dalies. Šviesos sambūrį ir vėliau – Santarą įsteigė lietuviai studentai, kurių pažiūros buvo artimos tautininkams, liaudininkams ir socialdemokratams. Bet voldemarininkų tarp mūsų niekad nebuvo ir negalėjo būti, nes Šviesos ideologinės gairės ir Santaros statute nubrėžti tikslai yra liberalūs, demokratiški ir aiškiai priešingi voldemarininkų nusistatymams ir veiklai.

Patyrę sovietinės ir nacinės vokiečių okupacijų baisybės, mes buvome griežtai priešiški bet kokioms totalitarinėms sistemoms. Bet tarpukario nepriklausomos Lietuvos autoritarinis prezidentas Antanas Smeto-

na nebuvo totalitarinis diktatorius kaip Hitleris, Stalinas ar Mussolinis. Jis buvo gana nuosaikus valstybės vadovas, priešingas totalitarinei santvarkai. Jo režime buvo išlaikyti kai kurie svarbūs teisinės valstybės bruožai. Smetona priklausė tai pačiai Baltijos kraštų ir Vidurio Europos diktatorių kategorijai kaip Latvijos Kārlis Ulmanis IR Estijos Konstantin Päts.

Mes, tautininkams artimi šviesiečiai ir santariečiai, nebuvome linkę smerkti Smetonos režimo ir jo rėmėjų tautininkų, bet tai nesudarė mums kliūtis prisijungti prie liberalios Šviesos ir vėliau tokios pat Santaros, ypač jog, pasibaigus karui, Vokietijoje, atsідūrę tautininkai iš viso atmetė diktatūrinę santvarką ir pasisakė už demokratiją.

Tačiau prof. Skrupskelis neskiria Smetonos šalininkų tautininkų nuo Vokietijos nacių idėjų paveiktų voldemarininkų. Jis tautininkus priskiria

prie „vokiečiams linkusio pataikauti elemento“. Koks šio kaltinimo pagrindas? Tautininkų vadas ir autoritetas prezidentas Smetona, 1935 m. sausio 5 d. kalbėdamas Tautininkų sąjungos suvažiavimui, aiškiai ir tvirtai pasisakė prieš Vokietijos nacių ideologiją. Ir ne vien tik žodžiais Smetona kovojo su naciais. Lietuvos valdžia kietai gynė Klaipėdos kraštą nuo vokiečių nacių užmačių, 1934–1935 m. ji pirmoji Europoje sudarė baudžiamąją bylą prieš jų nusikaltimą veiklą (Neumanno-Sasso byla). Teismas pripažino nacių vadovus ir veikėjus kaltais ir nubaudė juos kalėjimo bausmėmis. Visame tautininkų valdymo laikotarpyje valdžia pastoviai laikėsi vokiečiams naciams priešingos politikos. Lietuvos Laikinoji Vyriausybė turėjo pagrindo nepasitikėti voldemarininkais, bet ne tautininkais. Panašiau, jog tautininkai

buvo diskriminuojami ir išstumti iš Vyriausybės, nes politinių katalikų grupė, kuri vyravo Laikinojoje Vyriausybėje, negalėjo jiems atleisti, kad Smetona katalikų veikėjus išstūmė iš valdžios, vidurinėse mokyklose uždraudė ateitininkus, bandė įvesti civilinę metrikaciją ir varžė politinę katalikų veiklą.

Nuo Šviesos ir Santaros įsisteigimo ateitininkai, krikščionys demokratų, Lietuvių frontas ir konservatyvūs tautininkai pergyveno, kad Santarą-Šviesą nesulaikomai slysta į kairę. Dabar prof. Skrupskelis skelbia, kad mes buvome voldemarininkų ir tautininkų projektas. Tai turbūt reiškia, kad buvome, o gal ir esame nukrypę į dešinę. Santariečiai gali tik džiaugtis, jei pasidaro neaišku, kur mus priskirti, nes mes geriausiai jaučiamės būdami nepriklausomi.

PATIKSLINIMAS

Š. m. lapkričio 10 d., trečiadienio „Drauge“ buvo išspausdintas straipsnis „Latvijos ir Lenkijos pasienyje bus galima būti ir be dokumento“. Patiksliname, kad straipsnyje norėta pasakyti apie Lietuvos Seimo priimtą įstatymo pataisą, kuri galios Europos

Sąjungai priklausančių valstybių, besiribojančių su Lietuva pasienio zonoje. Kalbama apie Lietuvos-Latvijos ir Lietuvos-Lenkijos, o ne apie Latvijos-Lenkijos pasienį.

Redakcija

Vilnius, lapkričio 16 d. (ELTA) – Jono Meko vizualiųjų menų centre atidaryta paroda „Raktas į meną“. Paroda skirta „Fluxus“ meno pradininko Jurgio Mačiūno 79-osioms gimimo metinėms. Lankytojai gali apžiūrėti kelias temines piešinių, koliažų, fotografijų, objektų serijas. **ELTA** nuotr.

Lietuvos teisininkai buria tautiečius Briuselyje

Vilnius, lapkričio 15 d. (DELFI.lt) – Teisinių profesijų atstovus vienijanti Lietuvos teisininkų draugija peržengė šalies ribas ir savo veiklą plečia užsienyje. 2010 m. lapkričio 8 d. Briuselyje (Belgija) keliolika šiuo metu įvairiose Europos Sąjungos institucijose ir privačiose bendrovėse dirbančių Lietuvos teisininkų įsteigė Lietuvos teisininkų draugijos Briuselio skyrių. Pirmą kartą organizacijos istorijoje buvo įsteigtas užsienyje veikiantis padalinys.

„Tiek užsienyje dirbantiems teisės profesionalams iš Lietuvos, tiek Lietuvoje dirbantiems kolegoms yra reikalingas abipusis ryšys. Briuselio skyriaus įsisteigimą vertiname kaip tautiečių norą neatitrūkti nuo Lietuvos visuomeninio ir teisinio gyvenimo pulso, jausti ryšį su gimtine. Kita

vertus, jų svetur įgytos žinios ir vertinga patirtis padės mums siekti draugijos tikslų – stiprinti demokratijos ir teisinės valstybės institutus“, – sakė Lietuvos teisininkų draugijos pirmininkas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto prodekanas Tomas Davulis.

1920 m. įsteigta ir 1989 m. atkurta Lietuvos teisininkų draugija aktyviai prisidėjo prie nepriklausomos teisinės valstybės kūrimo ir atstatymo. Šiuo metu organizacija vienija daugiau kaip pusę tūkstančio aktyvių narių daugiau kaip dvidešimtyje teritorinių skyrių Lietuvoje. Draugija teikia pasiūlymus ir nuomones aktualiais teisės aktų kūrimo ir įgyvendinimo klausimais, vykdo visuomenės teisinį švietimą ir skatina teisinės minties plėtrą Lietuvoje.

Čikagoje lankėsi Užsienio reikalų ministras

Atkelta iš 1 psl.

Vėliau A. Ažubalis apžiūrėjo Jau-nimo centro patalpas, apsilankė Lituanistikos tyrimų ir studijų centro archyve, kur centro darbuotojai parodė čia saugomas vertybes ir papasakojo, kaip jos yra tvarkomos. Svečiai užsuko į Draugo fondo narių metinį suvažiavimą, vykusį Čiurlionio meno galerijoje. Ministras A. Ažubalis pasidžiaugė dienraščio „Draugas“ nešališkumu, kurio taip pasigendama Lietuvos žiniasklaidoje, ir palinkėjo dienraščiui ilgą gyvavimo metų.

Tą pačią dieną užsienio politikos vadovas lankėsi ir Pasaulio lietuvių centre, kur susitiko su Maironio lituanistinės mokyklos vyresniųjų klasių mokiniais ir mokytojais, apžiūrėjo Pasaulio lietuvių centrą, Lietuvių dailės muziejų dalyvavo diskusijoje „Lietuvos ateitis: tikslas, planai, vizijos“, kurią vedė kunigas dr. Valdas Aušra ir tėvas Antanas Saulaitis, SJ.

A. Ažubalis taip pat apsilankė Balzeko lietuvių kultūros muziejuje ir LR generaliniame konsulate.

Lapkričio 14 d., sekmadienį, užsienio reikalų ministras dalyvavo šv. Mišiose Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, po Mišių parapijos salėje susitiko su vietos lietuvių bendruomene.

Tą pačią dieną A. Ažubalis išskrido į Washington, DC, kur jo laukia susitikimai su JAV valstybės sekretore Hillary Clinton, JAV prezidento patarėju nacionalinio saugumo klausimais, Nacionalinio saugumo tarybos vyriausioju direktoriumi Euražijos ir Rusijos klausimais Michael McFaul, kitais aukštais JAV prezidento administracijos, Nacionalinės saugumo tarybos pareigūnais, Kongreso nariais ir Amerikos žydų komiteto vadovybe. Ministro viešnagė JAV truks iki lapkričio 17 dienos.

Netekome menininkės J. Monkutės-Marks

Atkelta iš 1 psl.

Ji buvo labai šiltas, mėgstantis bendrauti žmogus, turintis daug draugų menininkų. Dalį jų prikalbindavo surengti Kėdainiuose ir pasaulinio lygio parodas, į kurias atvykdavo susidomėję menu žmonės iš įvairių Lietuvos vietų ir net užsienio.

Menininkė užaugino keturis sūnus, kurie prisideda prie J. Monkutės-Marks muziejaus išlaikymo. Ji

stengdavosi kasmet, net po kelis kartus per metus, atvykti į Kėdainius, kuriuos laikė savo artimu sielai kraštu. Pastaruosius kelerius metus ji atvykti į Lietuvą dėl sveikatos jau negalėjo, bet atidarant muziejų parodas paprastai atsiųsdavo sveikinius, kalbas ar net pati betarpiškai internetinėmis priemonėmis bendraudavo su muziejuje susirinkusiais lankytojais.

Užsienyje dirbę lietuviai šiais metais prarado apie 20 mln. litų

Vilnius, lapkričio 16 d. (DELFI.lt) – Užsienyje dirbę Lietuvos piliečiai nesusigrąžindami mokesčių kasmet praranda dešimtis milijonų litų. Pasak mokesčių grąžinimo bendrovės „RT Tax“, ypač daug pinigų praranda išvykstantieji iš kaimiškų Lietuvos vietovių.

„Šiais metais į užsienį dirbti išvykę lietuviai nesusigrąžino maždaug 20 mln. litų. Deja, žmonės vis dar galvoja, kad sumos nėra didelės, o pinigų susigrąžinimo tvarka pernelyg sudėtinga“, – sako „RT Tax“ direktorius Žydrūnas Janušauskas.

„RT Tax“ duomenimis, iš Lietuvos dirbti į užsienį kasmet išvyksta apie 60,000–80,000 žmonių, o sugrįžta – apie 20,000–30,000. Apie 40–45 proc. visų dirbusiųjų užsienyje Lietuvos piliečių nesusigrąžina ten sumokėtų mokesčių. Jei tarp iš miestų išvykusiųjų mokesčių nesusigrąžina vos 15 proc., tai tarp išvykusių iš kaimiškų vietovių tokių yra daugiau nei 65 proc.

Pasak „RT Tax“ vadovo, dau-

giausiai mokesčių nesusigrąžina lietuviai, dirbantys Didžiojoje Britanijoje, Airijoje ir Norvegijoje. Visai kitokia padėtis yra su lietuviais, dirbančiais JAV. „Mokesčių susigrąžinimo rodiklius lemia išvykusių lietuvių išsilavinimas ir bendras išprusimas. Jei JAV daugiausiai dirba studentai, tai Didžiojoje Britanijoje – dauguma net vidurinio išsilavinimo neturinčių lietuvių. Nors ir mokesčių grąžinimo paraiškų patiemis pildyti nereikia, tačiau didelę įtaką daro pats požiūris ir atitinkamos aplinkos nuomonė“, – teigia Ž. Janušauskas.

Pasak jo, atitinkamos valstybinės institucijos galėtų skirti daugiau dėmesio šiai problemai ir pasirūpinti, kad kuo daugiau žmonių sužinotų apie mokesčių susigrąžinimo galimybes ir naudą. Tai būtų abipusė nauda: tiek daugeliui į Lietuvą grįžusių šeimų, tiek visai valstybei, nes šie pinigai būtų išleisti vidaus rinkoje. „RT Tax“ duomenimis, vidutinė grąžinamų mokesčių suma yra apie 2,000 litų.

Paskelbtas konkursas pirmajai B. Savukyno premijai gauti

Vilnius, lapkričio 15 d. (ELTA) – Kultūros ministerija skelbia konkursą pirmajai Broniaus Savukyno premijai gauti. Publicisto, kalbininko, kultūrologo B. Savukyno premija bus kasmet skiriama siekiant įvertinti publicistinių kūrinių autorius, kultūros leidinių vyriausiosios redakcijos už lietuvių kalbos grynumo ir taisyklingumo puoselėjimą, humanistinių vertybių, analitinės minties ir intelektualinės kultūros skleidimą periodiniuose kultūros leidiniuose.

B. Savukyno premijos nuostatuose numatyta, kad premijos dydis – per 15,000 litų. Kandidatus premijai gauti gali siūlyti juridiniai asmenys.

Pateiktus kandidatus svarstys B. Savukyno premijos skyrimo komisija, sudaryta iš penkių narių. Kandidatų paraiškų laukiama iki lapkričio 29 dienos. Laureatas bus skelbiamas ir apdovanojamas gruodžio 16 d., minint B. Savukyno gimimo dieną.

B. Savukynas (1930–2008) – garsus lietuvių filologas, vienas iš populiariojo „Lietuvių vardų kilmės žodyno“ sudarytojų. B. Savukynas buvo ir kultūrologas, vertėjas ir žurnalistas, ilgametis „Kultūros barų“ vyriausiasis redaktorius, savo straipsniuose ne kartą aptaręs ir Lietuvos žiniasklaidos kokybę.

Lietuvos parama Afganistanui nemažės

Vilnius, lapkričio 15 d. (ELTA) – Premjeras Andrius Kubilius sako, kad kitais metais Lietuva Afganistanui skirs ne mažesnę paramą nei šiemet, tai yra ne mažiau kaip 3 mln. litų.

Pasak ministro pirmininko, pagal savo ekonominį pajėgumą Lietuva gerai vykdo bendruosius Europos Sąjungos įsipareigojimus. „Yra mūsų dvišaliai įsipareigojimai tiek karinėje srityje, tiek ir Goro provincijoje. Tie skaičiai biudžete yra numatyti, jie, be abejo, negali būti ženkliai didesni, bet lieka tokie pat, kokie buvo šiais metais. Mes taip pat turime įsipareigojimus bendram ES biudžetui, apie ką mes ir kalbėjome“, – atsakydamas į klausimą, kiek Lietuva žada Afganistanui skirti pinigų kitais metais, po susitikimo su eurokomisarų vysty-

muisi Andriu Piebalgu sakė A. Kubilius.

A. Piebalgo pasiteiravus, iki kada ES finansiškai planuoja remti Afganistaną, jis to atsakyti negalėjo. Svečias sakė, kad Afganistanui finansinė parama neabejotinai didės, iki šiol į Afganistaną labai daug investuota, tad negalima sustabdyti šio proceso, ateityje svarbus turėtų būtų sveikatos klausimas.

„Gana lengva atsakyti, nes ministras pirmininkas šiandien man duoda pinigų iki 2014 m. Kaip bus po 2014 m., turėtume paklausti jo. Tikrai, kad tai bus didelis finansinis uždavinys iki 2020 m.“, – apie tolesnę bendrijos paramą Afganistanui kalbėjo eurokomisaras.

Rengiamasi 15-ajam pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumui

Atkelta iš 1 psl.

Simpoziumo dalyviai ne tik susitiks su kolegomis ir inovatyvių Lietuvos pramonės įmonių vadovais, bet ir galės tiesiogiai susipažinti su Lietuvos mokslo ir studijų institucijų veikla, aplankyti mokslo centrus ir slėnius bei inovatyvias įmones. Bus svarstoma Lietuvai itin svarbi emigracijos tema ir ieškoma nestandartinių būdų, kaip į ją pažvelgti. Bus ap-

tariamos Lietuvos strategijos iki 2030 m. gairės ir jos atveriamos galimybės. Simpoziumą lydės kultūrinė programa.

Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumą organizuoja Švietimo ir mokslo ministerija ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, ieškoma kitų partnerių. ŠMM šiam renginiui yra numaciusi skirti 200,000 litų.

Pasaulio naujienos

B. Obama tikisi, kad branduolinės ginkluotės mažinimo sutartis su Rusija bus patvirtinta

Washington, DC, lapkričio 15 d. (BNS) – JAV prezidentas Barack Obama optimistiškai vertina branduolinės ginkluotės mažinimo sutarties su Rusija patvirtinimą, teigdamas, kad Senate sutartis sulauks pritarimo.

Rusijos ir JAV prezidentai D. Medvedev (k.) ir B. Obama per APEC viršūnių susitikimą Jokohamoje.

EPA nuotr.

B. Obama ir Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev naują branduolinės ginkluotės mažinimo sutartį, pakeisiančią START 1 susitarimą,

kuris nustojo galioti 2009 metų gruodį, pasirašė balandžio 8 dieną Prahoje. Nauja sutartis įsigalios tik tada, kai vienu metu ją patvirtins abejų Rusijos parlamento rūmai ir JAV Senatas.

Anot B. Obama, kai tik sutarčiai pritaris Senato užsienio reikalų komitetas, Senatas ją patvirtinti galės jau šių metų pabaigoje.

Kaip teigia JAV prezidentas, patvirtinimą gali paspartinti svarbi Rusijos parama Iranui įvestoms sankcijos ir kova su narkotikų gamyba Afganistane. „Tikiuosi ir vilioji, jog, turint omenyje, kad tai gera sutartis ir atsižvelgiant į buvusios valdžios pareigūnų paramą, tikrai tai padarysime“, – žurnalistams sakė B. Obama.

Senate branduolinės ginkluotės mažinimo sutartis susidūrė su respublikonų priešišku, kurie teigia, kad ši sutartis gali sumenkinti JAV priešraketinės gynybos galimybes. Sutarties patvirtinimo atidėliojimas gali pakenkti dvišaliams JAV ir Rusijos santykiams.

Demokratams, kurie 100 narių Senate turi 59 mandatus, būtina mažiausiai 8 respublikonų parama. Tuomet būtų užtikrinta reikiama dviejų trečdalių dauguma sutarties patvirtinimui.

Rusijos premjeras Putin iš Bulgarijos išvyko su dujotiekio tiesimo sutartimi

Vilnius, lapkričio 15 d. (BNS) – Rusijos premjeras Vladimir Putin šeštadienį išvyko iš Bulgarijos sostinės Sofijos su dviem diplomatinėmis dovanomis: sutartimi dėl vamzdyno, kuriuo „Gazprom“ dujos bus tiekiamos Europos Sąjungai (ES), bei šuniuku, kurį jam padovanojo premjeras Boiko Borisov.

V. Putin Bulgarijoje dovanų gavo šuniuką.

EPA nuotr.

V. Putin tapo jau ketvirtuoju pasaulio vadovu, kuriam buvo padovanotas Bulgarijos aviganis. Anksčiau ši garbė buvo suteikta JAV prezidentams George W. Bush ir Barack Obama, taip pat Ispanijos karaliui Juan Carlos.

Anksčiau šeštadienį „Gazprom“ vadovas Aleksej Miler ir Bulgarijos energetikos holdingo (BEH) bendrovės vykdomoji direktorė Maja Hristova pasirašė sutartį dėl bendros

įmonės, kuri per šią Balkanų šalį ties dujotiekio „South Stream“ atkarpą, steigimo. Šiuo vamzdynu planuojama Rusijos dujas tiekti Europai per Juodąją jūrą ir Balkanus.

„Gazprom“ ir BEH priklausys po 50 proc. šios įmonės akcijų, o dujotiekio statybą planuojama pradėti 2013 metais. Šis vamzdynas aplenks dabartinę pagrindinę dujų tranzito šalį Ukrainą, kuria nesutaria Maskva. Dėl komercinių ginčų su Kijevo Rusijos dujų tiekimas ES šalims per Ukrainą jau buvo ne kartą apribotas arba nutrauktas.

„Pasiūlėme tiesti vamzdyną tiesiai nuo Rusijos pakrantės į Bulgarijos pakrantę ir užtikrinti patikimą energetikos išteklių tiekimą Bulgarijai bei pietų Europai, sumažinant arba pašalinant tranzito riziką“, – V. Putin sakė pasirašius sutartį.

„Materialinė nauda Bulgarijai – akivaizdi“, – pridūrė jis, turėdamas omenyje, jog Sofija iš šio dujotiekio kasmet gali uždirbti po 2,4 mlrd. eurų (8,29 mlrd. litų).

Vamzdynas, kuris bus nutiestas įgyvendinant šį 10 mlrd. eurų (34,5 mlrd. litų) vertės projektą, per Juodąją jūrą sujungs Rusiją ir Bulgariją, kirs pastarąją šalį, o toliau šakosis į Serbiją ir Vengriją, taip pat į Italiją per Adrijos jūrą. Italijos energetikos įmonė „Eni“ yra šio projekto partnerė.

Tikimasi, kad „South Stream“ kasmet perpumpuos po 30–63 mlrd. kubinių metrų Rusijos gamtinių dujų. Bulgarija šiuo metu kaimyninėms šalims kasmet tiekia 17 mlrd. kubinių metrų dujų.

EUROPA

PARYŽIUS

Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy iš naujo paskyrė Francois Fillon ministru pirmininku. Šeštadienio vakarą N. Sarkozy priėmė F. Fillon vadovaujamos vyriausybės atsisistatymą. F. Fillon šalies vyriausybę sudarys jau trečią kartą. N. Sarkozy apie ketinimus pertvarkyti ministrų kabinetą pareiškė dar šių metų kovą, kai valdančioji partija „Sajunga už liaudies judėjimą“ patyrė pralaimėjimą antrajame rinkimų rate, tačiau tuo metu buvo įvykdyti tik techniniai pertvarkymai.

ROMA

Keturi Italijos vyriausybės ministrai įteikė atsisistatymo prašymus premjerui Silvio Berlusconi. Nors šis jų žingsnis liudija apie koalicijos skilimą, tačiau koalicinė vyriausybė tęs darbą. Keturi atsisistatydantys ministrai yra parlamento vadovo buvusio premjero sąjungininko Gianfranco Fini rėmėjai: Europos reikalų ministras Andrea Ronchi, ekonomikos plėtros viceministras Adolfo Ursos ir dar du parlamento ministrai.

***

Europos Komisija (EK) teigia norinti sužinoti, kodėl Italijos pareigūnai sero Elton John koncertui praėjusiais metais išleido net 720,000 eurų ES lėšų. „Norime išsiaiškinti, kodėl taip nutiko ir kodėl jie mano, jog nepažeidė jokių taisyklių“, – teigia EK regioninės politikos atstovas. Informacija apie E. John koncerto kainą į viešumą iškilo tik dabar. Koncertas buvo surengtas „Piedigrotta“ festivalio metu Neapolyje 2009 m. rugsėjį.

VARŠUVA

Lenkijoje pradėtas tyrimas dėl slaptų dokumentų apie aukštus šalies pareigūnus vogimo, praneša šalies dienraštis „Rzeczpospolita“. Pasak dienraščio, pareigūnai įtaria, jog 2008 m. iš tarnybos vietų buvo išnešami itin slapti duomenys apie aukšto rango Lenkijos kariškius ir valstybės valdininkus. Tarp duomenų, kurių buvo pasigesta, yra do-

kumentų apie tuometį Lenkijos kariuomenės generalinio štabo viršininką generolą Franciszek Gagor ir Nacionalinio saugumo biuro viršininką Aleksandr Szczygła. Abu šie pareigūnai žuvo balandžio mėnesį sudužus Lenkijos prezidento lėktuvui Rusijoje.

KIŠINIOVAS

Moldovos prezidento pareigas einantis Mihai Ghimpu dar kartą paprašė NATO paramos reikalaujant, kad Rusija iš separatistinio Moldovos Padnestrės regiono išvestų karius. Padnestrė yra de facto nepriklausoma nuo Moldovos po trumpo karo 1992 m. Šiuo metu Padnestrėje yra 1,500 karių, kurie saugo sovietų eros ginkluotės atsargas, kol jos dar negražintos į Rusiją.

RUSIJA

KALININGRADAS

Kaliningrade opozicinių partijų ir visuomenės atstovai surengė protesto akciją prieš tai, kad Rusų Ortodoksų Bažnyčios (ROB) nuosavybėn yra perduodamos buvusios katalikų ir liuteronų šventovės, taip pat istorinės ordino pilys. Piketas vyko miesto centre su politinių partijų „Rusijos patriotai“, „Jabloko“, taip pat šio Rusijos anklavo prie Baltijos jūros visuomeninių organizacijų vėliavomis.

MASKVA

Maskvos centre vyko mitingas prieš politines represijas, suderintas su Centrinės apygardos prefektūra. Akcijos tikslas – atkreipti visuomenės ir valdžios dėmesį į tai, kad „vyksta tikras karas“ su žurnalistais ir ekologais. Mitinge priminta sumušto „Kommersant“ korespondento Oleg Kašin byla ir kiti išpuoliai prieš žurnalistus.

JAV

LOS ANGELES

Amerikiečių milijardierius, verslininkas ir pramogų pasaulio atstovas Donald Trump įkūrė asmeninę interneto svetainę „Ar reikia Trump balotiruotis į prezidentus?“. Tokiu būdu jis tikisi sužinoti amerikiečių nuomonę, ar jam verta 2012 metais siekti Amerikos prezidento pareigų. D. Trump pastaruoju metu viešai kritikuoja Baltųjų rūmų politiką.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

„Ambersail” dienoraštis

Nr. 34

2009-01-04 Aštuntoji IV etapo para. Vėl vandenynas

Jau para, kai esame vandenyne. Iš Sidney plaukiame į Auckland Naujojoje Zelandijoje.

Vis dar pasikalbame apie ten įvykusį mūsų sutikimą, nes niekas iš mūsų nieko panašaus tikrai nesitikėjo: šimtai lietuvių sutiktuvių šventėje garbingiausiose uosto vietoje, būriai smalsuolių, tautiečių dovanos, jau nekalbant apie didelį Australijos žiniasklaidos susidomėjimą. Šios emocijos man ir, tikiu, kitiems išliks visą gyvenimą.

Vandenynas. Vakaras ir naktis nebuvo iš lengvųjų. Vėjas nepalankus, todėl laivas nuolat daužosi į bangas. Miegant ar bandant miegoti viduje kala taip, lyg prie ausies dirbtų galingas presas, šlampuojantis kas keliolika sekundžių. Jau parą plaukiame gerokai pakrypę į vieną šoną, todėl įpratome judėti iš vieno laivo galo į kitą, kai priešvėjinis laivo bortas yra metru dviem aukščiau nei pavėjinis.

Bet kuriuo atveju nuotaika jau visai kita nei krante, kai tris dienas tiesiog lakstėme norėdami visur susipėti ir su visais pasimatyti. Vėl stojo ramybė, įsisuko gyvenimo laive ratas.

Visi dvylika matėmės vos kelias pirmąsias valandas tik išplaukus, nes netrukus vieni nuėjo miegoti, kiti gaminti maisto, tretį dirba denyje. Dar kartą iš gultų kelioms minutėms visi išsiritė tada, kai išgirdome, kad Saulius Budrevičius pradėjo šaukti, jog reikia sulėtinti eigą, nes jam užkibo žuvis.

Bet laimikis buvo per didelis, valas neatlaikė. Kažkas matė, sako, kad didelė žuvis buvo, o ar skani, išsitiksime kitą kartą.

Per parą įveikėme 200 jūrmylių, viso iki Naujosios Zelandijos – 1,200.

2009-01-05 Trečdalis „Tūkstantmečio odisėjos” – per 30 tūkstančių kilometrų po burėmis

Jachtos laiku – kelios minutės po vidurdienio, Lietuvoje – trečia valanda ryto. Iki Naujosios Zelandijos liko 902 jūrmylės. Nuo plaukimo aplink pasaulį pradžios praėjo trys mėnesiai, įveikta daugiau kaip trečdalis viso atstumo. Iki gimtųjų krantų dar daug kelio ir jaudinančių susitikimų su tautiečiais.

Namie, Lietuvoje, visi miega, o mes jau galvojame apie pietus. Oras puikus – saulutė, o naktį pietų pusrutulyje žvaigždės atrodo tiesiog pribloškiančiai. Tiesa, vėjas vis dar nepalankus, pučia beveik į nosį.

Rašau iš navigatoriaus būdelės išprašęs mūsų kelrodį Vytautą Valaitį. Jis čia praleidžia dar daugiau laiko nei anksčiau, panašu, kad gyvenimas, pasvirus ant dešinio šono, jam irgi kiek pabodo.

Viena koja trumpesnė, kita ilgesnė

Miegantiems kairiajame borte – ne pats geriausias metas, nes gulto vieną kraštą reikia taip pakelti į viršų, kad nosis remiasi į lubas. Ne tik apsiversti, bet ir pajudėti nelabai

pavyksta. Be to, taip plaukdamas laivas smarkiau daužosi į bangas. Vakar išplyšo Sauliaus Budrevičiaus ir Gedimino Sirvydo gultai. Ta proga jie perdarė gultus ir nuo šiol plaukiantiems po mūsų, na bent tiems, kurie miegos jų vietose, tikrai neišplyš.

Mūsų gaunamos elektroninės orų žinutės bei šiandieninis Naglio Šulijos laiškas sako tą patį: viena ilgesne, kita, trumpesne koja laive dar judėsime apie dvi paras, vėjas nesikeis.

Užtai valgome skaniai. Vakar pasigaminome nuostabių makaronų su boloneze padažu ir Parmezano sūriu. Kažkas pasakė: „Man baisu” ir denyje kaip mat atsirado nuostabaus raudono australietiško vyno, kurį vežamės dar iš Adelaidės.

„Man baisu”

Laikas pristatyti mūsų įgulos kodinį žodžių junginį „man baisu”.

Adelaidėje į jachtos „Ambersail” sutikimą atvyko buvęs aukštas Australijos laivyno karininkas lietuvis Rimas Dičiūnas, dabar – buriuojantis pensininkas. Kapitonas Naglis Nasvytis jo pasiteiravo „Ar laive darot taurelę?”. „Būtinai”, – atsakė šis ir kiek nuleidęs akis pridūrė: – „Iš baimės”.

Dabar kaskart, o daugiausiai naktį, panorę lašelio romo sakome: „Vyrai, man baisu” ir kuris nors kaip mat neša australietiško romo ar „laukinės turkės” (burbonas „Wild Turkey”) butelaitį. Tik nesupraskite, kad tokia baimė mus apėdus. Bijome retai ir saikingai.

Trys mėnesiai vandenynuose

Šiandien nuo ryto vis kalba pasisuka apie odisėjos sukaktį – lygiai trys mėnesiai kai jachta išplaukė iš Klaipėdos, kad sugrįžtų liepos šeštąją jau apsukusi visą pasaulį.

Vienas mūsų ši laiką jaučia geriausia – vienintelis visuose etapuose plaukiantis Linas Ivanuskas (Linkus). Jam šie trys mėnesiai neprailgo, nes sako, kad nusiteikė kur kas ilgesniam laikui, o buvimas krante išmuša iš vėžių. Adelaidėje, po to kai per mėnesį įveikė Indijos vandenyną, jis krante teišbuvo keliolika valandų ir jau su kitais išplaukė tolyn. „Jūroje man geriau nei krante, ten per daug chaoso”, – nuolat kartoja jis.

Ir mums geriau žinant, kad šis didelis ir geras žmogus jau visiškai perpratęs mūsų laivą ir atsakymą tau pateiks vos išgirdęs klausimą.

Kai šį vakar kuris mūsų šūktels: „Man baisu”, butelis romo, manau, apsuks du ratus. Vieną – už „Tūkstantmečio odisėją”, kitą – už Linkų.

Edmundas Jakilaitis
IV įgulos narys

2009-01-06 Jachta be sraigto – sustojęs laikas

Širynt vėjas beveik nurimo, plaukiame vos kelių mazgų greičiu. Iki Auckland Naujojoje Zelandijoje – 690 jūrmylių (apie 1,300 km). Jei judėtume greičiu, prie kurio esame įpratę, iki tikslo liktų trys paras, bet ne dabar.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių
bei kitų skausmų gydymas

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKELBIMŲ SKYRIAUS TEL. 773-585-9500

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

WHITE FIELD, BLACK SHEEP

“I read this wonderful memoir in one sitting, feeling simultaneously the grit of Chicago, the melancholy of immigrant displacement, and the joy and confusion of childhood and youth remembered. Markelis has a great eye for detail, and she brings the past to life without romanticizing it. One part Stuart Dybek, one part Czeslaw Milosz, and one part *Gilligan's Island*, *White Field, Black Sheep* is a life story from a neighborhood that hasn't been seen in American literature since Upton Sinclair depicted its rougher ancestor in *The Jungle*.”

Antanas Sileika

CLOTH \$22.50

A Lithuanian-American Life

Daina Markelis

The University of Chicago Press • www.press.uchicago.edu

Pirmąjį Žemės palydovą lietuviai pradės kurti šiemet

Jau šiemet prasidės pirmojo lietuviško palydovo projektavimas, kūrimas ir gamyba. Lietuvos kosmoso asociacija pristato idėjų konkursą nanopalydovų grupės misijai, taip pat pirmojo lietuviško dirbtinio Žemės palydovo kūrimo projektą.

Konkurso dalyviai gali laimėti pagrindinį 500 tūkst. Japonijos jėgų piniginį apdovanojimą (antrosios vietos nugalėtojui atiteks 300 tūkst.

Japonijos jėgų, trečiosios – 200 tūkst. Japonijos jėgų piniginis apdovanojimas), bilietą į Japoniją ir finansavimą mažųjų dirbtinių Žemės palydovų projektui.

Pabrėžiama, kad taip pat bus suteikta galimybė dalyvauti pirmojo lietuviško dirbtinio Žemės palydovo kūrimo komandoje.

Lrt.lt

Vilniuje – paroda Lietuvos kino 100-mečiui

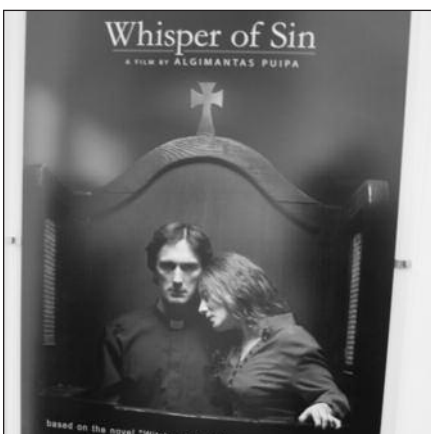
Apdovanojimai lietuviškam kinui.

„Herkaus Manto“ filmavimo aikštelė.

Nuotraukoje iš M. ir R. Lapų archyvo – broliai K. ir M. Motuzos.

Plakatas filmui „Nuodėmės užkalbėjimas“.

Amerikos kino režisierių gildijos apdovanojimas filmui „Prieš parsikrendant į žemę“.

ALGIS VAŠKEVIČIUS Specialiai „Draugui“ iš Lietuvos

Visus metus Vilniuje, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje, veikia nepaprasta paroda, skirta lietuviško kino 100-mečiui. Per tą šimtą metų tokia retrospektyvinė paroda, pristatanti Lietuvos kino ištakas ir jo raidą, surengta pirmą kartą.

Pirmuoju lietuvišku filmu yra laikomas žinomo kūrėjo kauniečio Vladislavo Starevičiaus 1909 metais sukurtas kino siužetas „Prie Nemuno“. Vilniuje pirmasis viešas kino seansas surengtas dar 1897 metais, o 1905-aisiais atsirado ir pirmasis kino teatras, tačiau lietuviškų filmų dar teko palaukti.

Didelį indėlį į lietuviško kino kūrimą įnešė ir Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenę tautiečiai. Vienas jų – Antanas Račiūnas, kuris tais pačiais 1909-aisiais Lietuvoje pradėjo filmuoti įvairius vaizdus. New York mieste gyvenęs A. Račiūnas atvykdamo į Lietuvą dažnai, čia prifilmuodavo įvairių vaizdų, kurie buvo labai mėgstami ir populiarūs tarp anapus Atlanto gyvenusių lietuvių. Daugiausia buvo filmuojami gamtos vaizdai, įvairios šventės, o 1919-aisiais A. Račiūnas su bendraminčiais Brooklyn įkūrė lietuviško kino bendrovę, kuri gyvavo mažiau kaip trejus metus.

Tarp naujosios parodos rodomų – daug įvairių istorinių nuotraukų. Vienoje jų – žinomi lietuviško dokumentinio kino kūrėjai Kazys ir Mečys Motuzos, sukūrę daug begarsių filmų apie Lietuvos miestus ir miestelius, gražias istorines vietas. Šios nuotraukos kopija parodai gauta iš žinomų Čikagos žurnalistų Mariaus ir Ramunės Lapų asmeninio archyvo.

Parodoje rodoma ne tik daugybė įdomių istorinių fotografijų, bet ir daugybė filmų plakatų. Pats seniausias – 1953 metais sukurtam filmui „Aušra prie Nemuno“. Plakatai yra atspausdinti ne tik lietuvių, bet ir anglų kalbomis – lietuviškiems filmams, kurie buvo rodomi užsienio šalių festivaliuose, renginiuose.

Įdomus ir skyrius, skirtas senajai kino technikai. Tarp kitų senų, neįprastų įrenginių – ir akademiko Pranciškaus Šivickio kino kamera,

kurią jis parsivežė iš Filipinų 1928 metais, šioje šalyje jis kelerius metus profesoriavo Manilos universitete. Kino kamerą muziejui 2005 metais padovanojo akademiko dukra Teklė Juodienė. Kino kamera – tam laikui labai moderni, kompaktiška, palyginti nedidelio svorio, pagaminta JAV kompanijoje „Bell & Howell“.

Net keliose muziejaus salėse rodomi ir apdovanojimai, kuriuos yra gavę lietuviški filmai. Tai ir geriausias 1992 metų Europos filmas – režisieriaus Audriaus Stonio „Neregijų žemė“, apdovanotas „Felix“ laimėjimu, ir Amerikos kino režisierių gildijos apdovanojimas 2005 metais sukurtam Arūno Matelio filmui „Prieš parsikrendant į žemę“, pasakojantis apie onkologinėmis ligomis sergančius vaikus, ir daug kitų vertingų apdovanojimų.

Parodoje yra atkurta ir žinomo bei daugelio iki šiol mėgstamo 1972 metais sukurtos istorinio filmo „Herkaus Manto“ filmavimo aikštelė. Joje – tuometė sovietinė kino aparatūra, režisieriaus kėdė, garsiakalbiai, kiti dalykai. Parodos lankytojai gali apžiūrėti ir šio filmo herojų kostiumus, taip pat pamatyti sukneles, kuriomis buvo pasipuošusios kito lietuviško filmo „Anglų valsas“ herojės.

Tarp kitų parodos rodomų – iškiliausių kine dirbusių dailininkų scenovaizdžių eskizai, taip pat fotografijos iš filmavimo aikštelių, kuriose – garsiausi Lietuvos režisieriai ir aktoriai. Vienoje iš parodos salių nuolat yra rodoma tarpukario Lietuvos kino kronika, o nedidelėje jaukioje erdvėje kasdien galima pamatyti įvairių laikotarpių lietuviško dokumentinio, animacinio ir vaidybinio kino pavyzdžių.

Visa tai apžiūrėjus, susidaro įspūdis, kad per tą šimtą metų lietuviškas kinas tikrai nuėjo kelią, kuriuo verta didžiulis, nors sovietmečiu apie penkis dešimtmečius filmai buvo cenzūruojami ir ideologizuojami. Šiuo metu Lietuvoje kasmet sukuriama po kelis vaidybinius filmus, o mūsų dokumentinio kino kūrėjai beveik kasmet įvairiuose kino festivaliuose pelno pagrindinius prizus ir apdovanojimus.

Parodoje – ir senoji kino technika.

A. Vaškevičiaus nuotr.

Margumynai

Į geriausių knygų sąrašus įtrauks ir elektronines knygas

Dienraščio „The New York Times“ atstovai pareiškė, jog nuo kitų metų leidinyje bus pristatyta atskira geriausiai parduodamoms elektroninėms knygoms skirta skiltis. Rinkos žinovai teigia, jog tokio žingsnio reikėjo laukti, ir jau seniai.

„The New York Times“ šiuo metu sudarinėja 14 geriausiai perkamų sąrašų, įskaitant vadinamąsias „grafines knygas“, arba komiksus ir kai kurias neįdomias besiskiriančias jų atmainas, patarimams skirtas knygas minkštais viršeliais ir verslo tematikos knygas kietais viršeliais (taip taip, sąrašas atskirai sudaromas knygoms kietais ir minkštais viršeliais). Remiantis daugumos rinkos analitikų vertinimu, elektroninės knygos

sudaro apie 10 proc. visos knygų rinkos, tad šios grupės svoris yra tikrai reikšmingas, palyginti, pavyzdžiui, su verslo tematikos minkštų viršelių knygų grupe.

Tie patys rinkos analitikai spėja, jog elektroninės knygos dar tik pradeda užkariauti savo vietas bendrame skaitytojų sraute, nors techniniu požiūriu jos egzistuoja jau ne pirmą dešimtmetį. Tačiau tik per pastaruosius du ar trejus metus, iš esmės – po „Amazon Kindle“ elektroninių knygų skaitymo įtaiso išleidimo – šie produktai įsitvirtino pirkėjų sąmonėje kaip visiškai tikras realių knygų pakaitalas.

Technologijos.lt

Ateities gyvenvietės – maži plūduriuojantys miestai

Ateityje žmonės galėtų gyventi mažuose Ramiajame vandenyne plūduriuojančiuose miestuose, panašiuose į milžiniškas vandens lelijas. Tokią ateities gyvenviečių mintį sugalvojo Japonijos technologijų įmonė „Shimizu“. Jos tikslas – panaudoti žaliąsias technologijas ir sukurti miestus be anglies dvideginio.

Sumanymo esmė – keletas atskirų ląstelių, kurių kiekviena yra kilometro pločio. Tokioje ląstelėje galėtų gyventi 10–50 tūkst. žmonių, rašo britų „Daily Mail“. Kiekviena atskira ląstelė laisvai plūduriuotų Ramiajame vandenyne netoli pusiaujo, tačiau ji taip pat bus sujungta su kitomis ląstelėmis ir taip sudarys didesnius miestelius ir miestus. Grupė modulių arba ląstelių sankaupa sudarys atskirą šalį. Dauguma žmonių šiame naujajame pasaulyje gyvens kilometro aukštyje esančiame „Mieste danguje“, įrengtame kiekvienos ląstelės centre. Kiti žmonės gyvens teritorijose ląstelės pakraščiuose.

Centrinius bokštus sups pievos ir miškai, o ten gyvenantieji patys apsirūpins maistu. Galvijai bus augina-

mi ir kitas ūkininkavimas vyks bokštą supančiose „lygumose“, pastatytuose ant korėtų 7 tonas sveriančių pontonų. Bokštai būtų statomi iš ypač lengvo metalo ir jūros vandenyje esančio magnio lydinio.

Šio plano tikslas – sukurti visuomenę be anglies dvideginio, o „Shimizu“ vystytojai teigia, kad gyvenant tokiose ląstelėse anglies emisiją pavyktų sumažinti 40 proc. Šios ląstelės nepagamintų jokių atliekų. Visi produktai būtų perdirbami, o atliekos naudojant žaliąsias technologijas būtų paverčiamos energija. Vandenyne galėtų plūduriuoti atliekų salos, kurios būtų kaip žaliava energijai gaminti. Saloms parinkta vieta taip pat yra jų sėkmės raktas, teigia kūrėjai. Kiekviena ląstelių grupė būtų netoli pusiaujo, kur klimatas pastoviausias. Įvairiausios technologijos padėtų gyvenvietes apsaugoti nuo potvynio bangų ir netikėtų orų.

„Shimizu“ pirmąją ląstelę tikisi sukurti iki 2025 metų ir dabar didžiausią dėmesį skiria tam reikalingoms technologijoms.

Lrt.lt

Mokslininkai: iš pradžių spausdina pirštai, tik paskui smegenys

JAV mokslininkai, remdamiesi naujausiais tyrimais, teigia, kad pirštai anksčiau nei smegenys pastebi ir įvertina klaidas. Mokslininkų grupei vadovavo profesorius Gordon Logan iš Vanderbilt University (Tennessee valstija, JAV).

Tyrime dalyvavo 22 patyrę tekstų rinkėjai. Pastebėta, kad jų pirštai „žinojo“, kada spausdinant buvo padaryta klaida, nors smegenys klaidos nepastebėjo“. Pirmoje tyrimo dalyje ekrane pasirodydavo žodis, kurį reikėjo perspausdinti kiek žemiau. 6 proc. žodžių, kurie tyčia buvo parašyti su rašybos klaidomis, tyrimo dalyviai perspausdino be klaidų.

Mokslininkai taip pat ištaisė 45 proc. klaidingai tyrimo dalyvių atspausdintų žodžių, tačiau jiems to nepasakė. Vėliau tyrimo dalyviai turėjo įvertinti, kaip jiems sekėsi. Jie prisiėmė atsakomybę dėl 70 proc. „savo“ klaidų ir dėl 90 proc. tų žodžių, kuriuos slapta ištaisė mokslininkai. Pastebėta, kad tyrimo dalyviui įvėlus klaidą, pirštų judesiai iškart sulėtėdavo. Net jei klaida labai greitai buvo ištaisyta tyrimo dalyviui

nespėjus pamatyti klaidos. Taip pat pastebėta, kad mokslininkams specialiai įvėlus klaidą į spausdinamą žodį, pirštų judesiai nė kiek nesulėtėdavo. Judesiai nesulėtėdavo ir ekrane pamačius klaidingai užrašytą žodį, nes perspausdintas žodis buvo užrašytas be klaidų.

Tad mokslininkai išskyrė dvi smegenų sritis, atsakingas už klaidų pastebėjimą. Viena jų pastebi klaidas ekrane ir suranda, anot to žmogaus, taisyklingą variantą. Kita sritis veikia labiau nesąmoningai – ji klaidas nustato pagal informaciją, siunčiamą iš pirštų. Tokiu atveju visai nesvarbu, ar žodis ekrane užrašytas su klaidomis ar be jų – jau yra žinoma, ar spausdintojas žodį užrašė su klaidomis ar be ir atitinkamai pagal tai automatiškai pirštų judesiai sulėtėja arba ne. Manoma, kad šis tyrimas leis kitomis akimis pažvelgti į galimybes mokytis muzikos, kalbėti ar net vaikščioti.

Tyrimas paskelbtas žurnale „Science“.

Lrt.lt

A † A JANINA MONKUTĖ-MARKS

Mirė 2010 m. lapkričio 13 d.

Gimė Lietuvoje. Gyveno Hyde Park, Illinois ir Sanibel, Florida.

Velionė buvo žmona a. a. Ira Marks.

Giliame liūdesyje liko: sūnūs Sigitas Nagys su žmona Elizabeth, Daniel Marks su žmona Vida, Peter Marks su žmona Dorothy ir Paul Marks su žmona Anna, jų šeimos, giminės ir artimieji.

A. a. Janinos pagerbimas vyks trečiadienį, lapkričio 17 d. 11 val. ryto Sinai Temple 15 W. Delaware Place, Chicago, Illinois.

Vietoje gėlių prašome aukoti Janina Marks Charitable Foundation, 5490 S. Shore Dr., 4-S, Chicago, IL 60615.

Maloniai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti pagerbime.

Laidotuvės bus privačios.

Nuliūdę artimieji

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad 2010 m. lapkričio 12 d., sulaukusi 97 metų amžiaus, mirė

A † A (DOMA) DOMICELĖ PETRUTYTĖ

Gimė Lietuvoje, Plungės rajone, Mišėnių kaime.

Gyveno Chicago, IL, Marquette Park apylinkėje.

Nuliūdę liko: dukterėčia Rita Janz su vyru Daniel; dukterėčia Vaida Eirošiūtė bei kiti giminės Lietuvoje.

A. a. Domicelė bus pašarvota trečiadienį, lapkričio 17 d. nuo 9 v. r. iki 11 val. ryto Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Park. Šv. Mišios bus aukojamos 11 val. ryto. Po šv. Mišių velionė bus palaidota Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Kviečiame artimuosius, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

Mylimai krikšto mamai

A † A REGINAI RASLAVIČIENEI

mirus, kartu liūdime ir giliai užjaučiame jos vyrą LEONĄ, vaikus RAMINTĄ, JOLANTĄ, LINĄ ir anūkus su šeimomis.

Donatas ir visa Siliūnų šeima

A † A ALBERTUI STRAZDŽIUI

iškeliavus Amžinybėn, nuoširdžią užuojautą reiškiamo velionio tėvams RŪTAI ir ALBINUI STRAZDŽIAMS, giminėms ir artimiesiems.

Sunny Hills Lietuvių Bendruomenė

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆ **Lemont LB socialinių reikalų** skyrius š. m. lapkričio 17 d., trečiadienį, 1 val. kviečia į filmų popietę pažiūrėti ypač gražią Lietuvos TV muzikinę programą „Triumfo arka“, kurioje pasirodo garsūs Lietuvos ir užsienio solistai. Filmą bus rodomas Pasaulio lietuvių centro skaitykloje. Visi maloniai laukiami.

◆ **Lapkričio 20 d. 7 val. vakaro** Jaunimo centre, Čikagoje, įvyks jubiliejinis 55-tasis rudeninis pokylis Lietuvos Operai paremti. Programoje – kokteiliai, koncertas, vakarienė ir šokiai. Vietas užsisakyti galima telefonais: 630-833-1893, 630-242-1888. Bilietus galima įsigyti krautuvėlyje „Lietuvėlė“ ir „Lithuanian Plaza Bakery & Deli“. Auka suaugusiems – 50 dol., vaikams – 20 dol.

◆ **JAV LB Lemonto apylinkės valdyba** š. m. lapkričio 21 d. (sekmadienį) 12:30 val. p. p. visus maloniai kviečia į kultūrinę popietę „Vytauto Didžiojo Lietuva“. Vilniaus universiteto profesorius Rimvydas Petrauskas skaitys pranešimą „Žalgirio mūšio istorinė reikšmė Lietuvai ir Europai“. Muzikinę programą atliks dainininkė Agnė Giedraitytė, gros smuikininkas Kipras Tarela, šoks tautinių šokių grupė „Laumė“. Vaisinimės kava ir užkandžiais.

◆ **Lapkričio 21 d., sekmadienį**, Čikagos šauliai ruošia Lietuvos Kariuomenės įkūrimo minėjimą. Šventė prasidės 10:30 val. ryte šv. Mišiomis Jėzuitų koplyčioje ir žuvusiųjų pagerbimu prie paminklo Jaunimo centre, Čikagoje. Po to 12:30 val. p. p. Šaulių namuose (2417 W. 43 Street) vyks minėjimas ir meninė dalis, kurią atliks Vytauto Didžiojo šaulių pučiamųjų instrumentų orkestras. Bus pietūs. Tel. pasiteiravimui: 773-247-5944, 773-434-3713.

◆ **Penktadienį, spalio 26 d., 10 val. ryto** Šv. Vardo katedroje (735 N. State Street), Čikagos miesto centre, įvyks iškilmingos šv. Mišios Ateitininkų federacijos šimtmečiui paminėti. Tai bus padėka, kad lietuvių tautoje prieš šimtą metų įsikūrė ir iki šiol tebeveikia katalikų inteligentų sąjūdis, kurio vienas iš tikslų yra išauklėti jaunimą brandžiomis asmenybėmis. Mišiose bus meldžiamasi už Lietuvos ir išeivijos jaunimą. Pagrindinis celebrantas – vyskupas Gintaras Grušas. Koncelebruos daug kunigų iš Čikagos, jos apylinkių ir iš kitų miestų. Giedos „Dainavos“ choras. Plačioji lietuvių visuomenė yra kviečiama dalyvauti. Iš Lemonto į katedrą bus galima nuvykti autobusu: autobusas išvyks 8 val. ryto nuo Pasaulio lietuvių centro. Po Mišių 12:30 val. parveš atgal. Registruotis iki lapkričio 19 d. tel. 630-243-1070 arba el. paštu: ses.laimute@yahoo.com

◆ **Lapkričio 28 d., sekmadienį**, Jacob Henry Mansion (20 S. Eastern

Ave, Joliet, IL) vyks Lithuanian Mercy Lift „Šampano priešpiečių bufetas“. Švęsime savo 20 metų veiklos sukaktį. Pradžia 1 val. p. p. Jacob Henry Mansion (www.jacobhenry-mansion.com) – nacionalinis istorinis pastatas. Vietas užsisakyti ir daugiau informacijos gauti galite paskambinę Virgai tel. 815-485-0822.

◆ **Kazimierietės kviečia dalyvauti** Advento maldos dienoje, pavadintoje „Padaryk tai mano atminimui“ (Do This in Memory of Me), kuri įvyks šių metų gruodžio 4 d. Dienos programai vadovaus kun. Anthony J. Gittins, CSSp, teologijos ir kultūros profesorius Chicago Theological Union, daugelio knygų teologinėmis ir dvasingumo temomis autorius. Mišios už Dievo tarnaitę Mariją Kaupą įvyks 9:30 val. ryte. Po Mišių ir užkandžių prasidės Advento diena, truksianti iki 3 val. p. p. Auka – 15 dol., į kainą įeina pietūs. Kazimierietė kviečia adresu: 2601 W. Marquette Road, Chicago. Registracija vyksta tel. (773) 776-1324 (ext. 221).

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyrius ruošia prieškalėdines vaisės Balzeko Kultūros muziejaus patalpose š. m. gruodžio 7 d. 12 val. dienos. Auka 15 dol. Apie dalyvavimą pranešti Irenai iki gruodžio 1 d. Tel. **708-422-6514** n. arba **708-408-8352** mob.

◆ **Gruodžio mėn. savaitę Pal. Jurgio Matulaičio misijoje** viesės kun. Julius Sasnauskas, OFM. Advento susitelkimui numatyti keturi penktadienio vakarai, Susitaikymo (išpažinties) sakramento bendruomeninės apeigos vyks gruodžio 16 ir 20 d. 6:30 val. v. Trejus metus misijoje talkinąs kun. Artūras Sederavičius, SJ savo magistro mokslus Loyola University baigia prieš Kalėdas. Ant- rą Kalėdų dieną jis išskris į Lietuvą.

◆ **Artėja Kalėdos, šventinio šurmulio ir dovanų metas.** Kviečiame užsukti į tradicinę Kalėdinę mugę, kuri vyks gruodžio 11–12 dienomis, šeštadienį ir sekmadienį, nuo 9 val. r. iki 3 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje, Lemont. Norinčius prekiauti prašome skambinti į PLC raštinę tel. 630-257-8787 ir užsisakyti stalus.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆ **JAV LB Kultūros taryba ir New York LB apylinkė** lapkričio 19 d., penktadienį, 6 val. vakaro kviečia į Žalgirio Mūšio pergalės 600 metų minėjimą. Programoje: prof. Rimvydo Petrausko paskaita „Žalgiris: didysis mūšis ir ilga atmintis“. Renginys vyks Susivienijimo lietuvių Amerikoje (SLA) patalpose (307 West 30th Street, New York, NY 10001 [8 Ave. & 30th St.]), tel. 212-563-2210.

Lapkričio 19 d., penktadienį, 7:30 val. v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre vyks žinomo Lietuvos menininko **ALGIO GRIŠKEVIČIAUS** fotografijos parodos „Kasdieniai stebuklai“ atidarymas.

Bus rodomas videofilmas, kurio pagalba apsilankysime A. Griškevičiaus fotografijos studijoje. Kviečiame dalyvauti.

KOKIAS DOVANAS PIRKSIME KALĖDOMS?

Artėjant Kalėdoms dažnas sukame galvas, ką padovanoti savo draugams ar pažįstamiems, kurie dar neskaito vienintelio dienračio išeivijoje „Draugas“? Šiais laikais toks laikraštis nėra per brangus, bet jame pateikiama informacija ir žinios yra tokios, kokių neradite kituose laikraščiuose.

Kas naujai užsiprenumeruos ar dovanų užprenumeruos „Draugą“ prieš Kalėdas, gaus dovanų ypač gražų 2011 metų kalendorių „Gintaras“.

„DRAUGO“ KAINORAŠTIS:

JAV metams \$150.00

1/2 metų \$80.00

KANADOJE (USD):

metams \$390.00

1/2 metų \$210.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV metams \$95.00

Kanadoje (USD) metams \$150.00

El. paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Tel. 773-585-9500

„Draugo“ adresas: 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629

Loretos Timukienės nuotr.

Lapkričio 7 dieną, sekmadienį, moterų klubas „Alatėja“ pakvietė į popietę Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Susirinkusios galėjo paklausti „StemTech“ atstovių Rūtos Staniukynienės ir Eugenijos Paulauskienės pasakojimų apie šios firmos produktus, skirtus savo sveikata besirūpinantiems. Nepatingėjusios ateiti į šį renginį apžiūrėjo šiuo metu galerijoje veikiančią puikią Lietuvos menininkų parodą „Natūralus grožis“, ją pristatė parodos organizatorės Diana Darbutienė ir Gailė Main. Stilingi, natūralūs šilko, lino, vilnos dirbiniai ne tik traukė akį, bet ir sugundė ne vieną moterį įsigyti originalų papuošalą, skraistę, sagę ar vėrinį. Nenuostabu, juk nebe už kalnų – Kalėdos, dovanų metas. Susirinkusieji neskubėjo skirstytis – šnekučiausi, klausėsi Gailės–Aldegundos atliekamų dainų, vaišinosi „Alatėjos“ moterų skanumynais, dalyvavo loterijoje. Klubo moterys aptarė ir artėjančią smagią šventę – „Alatėjos“ 5-tąjį gimtadienį, kuris vyks lapkričio 27 dieną Balzeko kultūros centre. Į jį kviečiami visi, kuriems nėra svetima atjauta, dosnumas ir noras būti drauge su bendraminčiais, suburtais kilnaus tikslo – noro mūsų kasdienybę praskaidrinti gerais darbais.

PALM BEACH APYLINKĖS 35-mečio jubiliejus ir Kalėdinis vakaras įvyks gruodžio 11d., šeštadienį, 5 val. p. p.

PROGRAMOJE:

5–6 val. v. – Kokteilių valanda su Kalėdų seneliu.

6–7 val. v. – Oficiali dalis ir sveikinimai.

Svečias – JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Jaunimo reikalams Rasa Ardytė-Juškienė.

7–8 val. v. – Vakarienė

8–12 val. r. – Visus linksmams ansamblis „Kolorado vabalai“ iš Denver.

DĖMESIO! Jūsų renginio bilietas gali atnešti Jums sėkmę, nes atvykdami į vakarą iškart tapsite loterijos dalyviu. Kiekvienam atsiveria galimybė laimėti neįkainojamą laimikį – dailininkės Rimgailės Zotovienės paaukotą, aliejumi tapytą paveikslą „Jūra ir Dangus“ (24"x36").

Šventės adresas: North Palm Beach Country Club „Village Tavern“, 951 US Highway 1, North Palm Beach, FL 33408.

Bilieto kaina: suaugusiems – 40 dol.; moksleiviams nuo 12 iki 18 metų – 25 dol.; vaikams nuo 6 iki 12 metų – 10 dol.; vaikams iki 6 metų – nemokamai.

Bilietus galite įsigyti iki gruodžio 6 d. tel. 561-460-0428 (Jolita Dromantaitė) arba 561-713-3404 (Regina Greičiuvienė). Jei norėtumėte užsisakyti stalą savo artimųjų ratui, reikėtų kartu pateikti žmonių sąrašą (stalai 8 asmenims).